

Звіт психологічної служби колегіуму за 2020-2021 навчальний рік

В своїй діяльності психологічна служба керується Законом України «Про освіту», «Загальною Декларацією Прав людини», «Конвенцією про права дитини», Постановою Президії Верховної Ради України «Про заходи щодо психологічного захисту особистості», Законом України «Про загальну середню освіту», «Положенням про психологічну службу», «Етичним кодексом товариства психологів України».

Склад психологічної служби закладу:

- практичний психолог - Гіштимулт Тетяна Іванівна (психолог вищої категорії, психолог – методист;)

- соціальний педагог – Немченко Оксана Федорівна

В 2020 -2021 році психологічна служба забезпечувала психолого-педагогічне супроводження реалізації проблемної теми навчального закладу: **“Реалізація основних парадигм НУШ; висока ефективність школи природничо – математичного дизайну. Модифікація освітнього простору ММК як школи – бренду”**, працювала над проблемним питанням **«Створення максимально сприятливих умов для розвитку особистості кожної дитини, її життєтворчих компетенцій у відповідності зі своїми природними здібностями та можливостями»** і реалізувала в своїй роботі наступні напрямки: просвітницьку, психодіагностичну, консультаційну, корекційно-відновлювальну та розвивальну, організаційно-методичну.

Мета діяльності психологічної служби : сприяння створенню умов для соціального та інтелектуального розвитку здобувачів освіти, охорони психічного здоров'я, надання психологічної та соціально-педагогічної підтримки всім учасникам освітнього процесу відповідно до цілей і завдань системи освіти.

Психологічна служба школи ставила перед собою такі завдання:

1. Психологічний супровід впровадження НУШ.
2. Формування толерантного ставлення до дітей з особливими освітніми потребами.
3. Сприяння збереженню та зміцненню психічного та соціального здоров'я учасників освітнього процесу.
4. Сприяння особистісному, інтелектуальному, фізичному і соціальному розвитку здобувачів освіти шляхом доповнення сучасних методів навчання та виховання ефективними психолого-педагогічними технологіями.
5. Організація психологічного та соціального супроводу дітей, профілактика протиправної, залежної, агресивної, жорстокої, насильницької поведінки серед школярів тощо.
6. Попередження проявів булінгу , робота з жертвами булінгу , булерами .
7. Профілактична робота щодо запобігання торгівлі людьми .
8. Подолання та профілактика виникнення гендерних стереотипів.
9. Робота з формування толерантності всіх учасників навчально-виховного процесу.
10. Психологічний супровід професійного самовизначення учнів.
11. Профілактика емоційного вигорання педагогічних працівників .

Організаційно - методична діяльність

За звітний період були проведені наступні організаційні заходи:

- підготовлений до роботи психологічний кабінет психолога (оснащення, оформлення кабінету, підготовка і оновлення кожен чверть інформації для стенду в кабінеті);
- були сформовані списки учнів по класах,

підготовлена методична література, необхідна документація для ведення обліку поточної і виконаної роботи, придбаний дидактичний матеріал для роботи зі здобувачами освіти.

Просвітницька діяльність здійснювалась з усіма учасниками навчально-виховного процесу.

Практичним психологом проведено наступні зустрічі з вчителями колегіму : *онлайн-тренінг: «Здоров'я збережувальні технології для всіх учасників ОП під час дистанційного навчання. Запобігання інфодемії»*, *психологічний тренінг: «Хвилини релаксу для учнів та вчителів – необхідність в умовах пандемії»* , *семінар - практикум «Психологія здоров'я»*, *психолого – педагогічні семінари «Організація роботи з розв'язання проблеми булінгу в школі»*, « *Продуктивні здоров'язберігаючі практики для педагогів»* , *психологічний тренінг «Формуємо компетентності XXI століття: адаптивність та мобільність педагога – вимога сучасності»*.

Була проведена робота щодо питання відповідального **батьківства** Розміщення на ютуб каналі шкільного психолога «Відтінки взаємостосунків»

https://www.youtube.com/channel/UC2M_ggYa2ui7zqv_yJiKKdw.

наступних лекторіїв: «**Особливості періоду адаптації першокласників**», «**Особливості адаптаційного періоду п'ятикласників**», «**Тривога і тривожність**», «**Основні фактори формування тривожності**», «**Методи профілактики і корекції тривожності**».

На ютуб каналі для батьків були розміщені терапевтичні казки для роботи з дитиною та корекційні притчі.

З батьками першокласників і п'ятикласників були проведені zoom – конференції:

- **« Індивідуально - психологічні особливості першокласників у період адаптації до умов навчання»**
- **« Індивідуально - психологічні особливості п'ятикласників у період адаптації до умов навчання»**

Велика увага приділялась:

- оформленню куточку « Слово психолога» і повідомленню на шкільному сайті : « Роль дорослих в успішності проходження дитиною періоду шкільної адаптації», «Особливості адаптаційного періоду п'ятикласників», «Особливості періоду адаптації першокласників, або як наші малюки звикають до шкільного життя», «Як дітям пережити лихо: поради для батьків», «Тривожна дитина. Профілактика дитячих страхів», « Вплив стилю виховання в сім'ї на формування особистості дитини.

Просвітницька робота є невід'ємною частиною роботи психологічної служби і з **учнями** колегіуму. Вона здійснювалась за такими напрямками: підготовка учасників до самостійного проведення шкільних медіацій у шкільних службах розв'язання конфлікту; встановлення сприятливого психологічного клімату в класі, профілактика булінгу ; сприяння професійного самовизначенню; психологічний практикум в рамках підготовки до іспитів.

Психологічна діагностика та моніторингові дослідження

Одним із основних напрямків в роботі психолога в минулому навчальному році була психологічна діагностика.

Психодіагностичні дані необхідні для складання соціально-психологічного портрету учнів, для визначення форм надання допомоги дітям, що зазнають труднощі в навчанні, спілкуванні і психічному самопочутті, для вибору засобів і форм психологічного супроводу

відповідно до індивідуально – вікових особливостей, особливостей навчання і спілкування.

Психологічною службою колегіуму багато уваги приділялось адаптації дитини до навколишнього середовища, виявленню і обстеженню дітей, які потребують психологічної корекції та психорегуляції, надавалась їм психолого - педагогічна допомога, вивчались особливості психічних станів особистості, рівень сформованості мотиваційної сфери і спрямованості особистості, самооцінка, тип темпераменту, характерологічні прояви.

Адаптація першокласників до школи

Адаптація – це не лише процес пристосування для успішного функціонування у навчальному середовищі, але і здатність до подальшого психологічного, емоційного та соціального розвитку. Враховуючи важливість процесу адаптації першокласників до школи, психологічна служба вивчала причини, що перешкоджають адаптації учням, застосовуючи наступні діагностичні методики:

- тест «Будиночки» (О.Орехова), за допомогою якого були визначені особистісні ставлення та ціннісні орієнтації першокласників;

- методика «Сходінки», за допомогою якої були вивчені ставлення до вчителя, до однокласників, до навчання у школі, а також шкільна тривожність;

- методика Гінзбурга, за допомогою якої була вивчена мотиваційна сфера

Рівні адаптації першокласників (2020 - 2021 н. р.)

Рівень адаптації	Відсоткове відношення
Високий	22,75 %
Середній	48,5 %
Низький	23,75 %
Дезадаптація	5 %

Класним керівникам були надані консультації з метою підтримки учнів в адаптаційний період. З батьками учнів, у яких виявлено ознаки дезадаптації, були проведені індивідуальні консультації та надані відповідні рекомендації. З учнями із ознаками дезадаптації було проведено додатково індивідуальну психодіагностику (за згодою батьків) та відповідну корекційно – розвивальну роботу.

Психологічний супровід процесу адаптації учнів 5-х класів до нового навчального середовища у середній школі

Для вивчення причин, що перешкоджають адаптації учням п'ятих класів проводилися психологічні дослідження індивідуальних особливостей особистісної сфери.

Застосовувалися такі діагностичні методики:

- ССДСО – опитувальник суб'єктивного ставлення школяра до діяльності, самого себе та оточуючих;
- «Колір – почуття», «Квітка настрою» з метою визначення загального і шкільного настрою учнів, відчуття включеності в колектив.
- «Карта людини» з метою вивчення емоцій, ментальності дитини.
- Методика Айзенка з метою визначення темпераменту рівня та його невротичності,
- «Соціометрія» з метою вивчення статусу особистості в колективі.

Задоволеність п'ятикласниками шкільним життям

Рівень адаптації	Відсоткове відношення
Високий	84 %
Середній	12 %
Низький	4%

Для батьків учнів, у яких виявлено ознаки дезадаптації, були запропоновані та проведені індивідуальні консультації та надані відповідні рекомендації. Деяким батькам учнів п'ятих класів рекомендовано консультацію суміжних спеціалістів.

З учнями із ознаками дезадаптації було проведено додатково індивідуальну психодіагностику (за згодою батьків) та відповідну корекційно – розвивальну роботу.

Психолого-педагогічний супровід профільного навчання

Головне завдання профільного навчання полягає в підготовці випускника школи до визначення майбутньої галузі його діяльності. Під час вибору професії важливою є відповідність між психологічними особливостями учнів та відповідними характеристиками професії. Тип професійної діяльності, яка реалізується, має збігатися з особистісним і характерологічним типом.

У ММК ім. В.Д.Чайки етапи навчання у 9 – 11 класах супроводжує психологічна діагностика, яка виконує наступні функції:

- діагностика інтересів, здібностей, які зможуть визначити характер і успішність освітньої діяльності учнів;
- діагностика готовності учнів до самостійного вибору профілю навчання та галузі професій, професійного самовизначення як ключового етапу самоосвітньої діяльності.

Серед учнів дев'ятих класів було проведене психологічне дослідження з метою визначення професійних інтересів учнів за методикою Є. Клімова «Диференційовано — діагностичний опитувальник інтересів» (ДДО).

За методикою «Диференційовано-діагностичний опитувальник інтересів» (ДДО) Є. Клімова був визначений свідомий інтерес учнів 9 класів до певних типів професій:

Рівень	Професійні інтереси
Людина – природа	19 %
Людина – техніка	16 %
Людина — людина	31 %
Людина – знакова система	20%
Людина – художній образ	14 %

За результатами дослідження у 9 класах найбільша кількість учнів мають високий рівень вираженості професійного інтересу до професій типу «людина – людина» 31 % учнів. Предметом праці даного типу є люди. Види діяльності, пов'язані з даним професійним інтересом: виховання, навчання людей, медичне обслуговування, побутове обслуговування, інформаційне обслуговування, захист суспільства і держави.

До професій типу «людина – художній образ» мають високий рівень вираженості професійного інтересу 14 % Предметом праці даного типу є художній образ та способи його побудови. Види діяльності, пов'язані з даним професійним інтересом: створення, проектування художніх творів, відтворення, виготовлення виробів за зразком, розмноження художніх творів у масовому виробництві.

До професій типу «людина – природа» високий рівень вираженості інтересу мають 19 % учнів. Предметом праці даного типу є тварини, умови їх зростання, життя та рослини, умови їх зростання. Види діяльності, які пов'язані з даним професійним інтересом: перетворення, переробка,

обслуговування, охорона флори і фауни, заготівля продуктів, експлуатація природних ресурсів, відновлення, лікування, вивчення, опис, дослідження.

До професій типу «людина – знакова» система 20 % учнів мають високий рівень вираженості інтересу. Предметом праці даного типу є: тексти, цифри, формули, таблиці, схеми, карти, звукові сигнали. Види діяльності, пов'язані з даним професійним інтересом: перетворення, розрахунок, сортування, шифрування, дешифрування, розпізнавання символів, управління руху, складання і зберігання документації, відновлення, усунення спотворень.

До професій типу «людина – техніка» 16 % учнів мають високий рівень вираженості професійного інтересу. Фахівцям у цій галузі доводиться виконувати такі види діяльності: створення, монтаж, складання технічних пристроїв, експлуатація технічних пристроїв, ремонт технічних пристроїв.

8 % учнів дев'ятих класів не мають свідомого яскраво вираженого інтересу до жодного типу професій, що свідчить про необхідність подальшого проведення профорієнтаційних заходів (таких, як відвідування «Днів відкритих дверей», «Ярмарків професій», виставок, які організують навчальні заклади). З цими учнями проводилися індивідуальні профконсультації з метою визначення можливості застосування їх нахилів, здібностей, інтересів та особистісних якостей тій чи іншій професії. Адже вибір професії – це свідоме формування учнем власних професійних планів з метою оптимальної реалізації своїх можливостей у певній галузі професійної діяльності. Крім того, вибір професії буде свідомим, коли він зроблений із урахуванням учнем своїх індивідуально – психологічних особливостей, інтересів, здібностей і потреб ринку праці в кадрах.

Головне завдання профільного навчання полягає в підготовці випускника школи до визначення майбутньої галузі його діяльності. Під час вибору професії важливими є розуміння фактів і якості, суб'єктів і об'єктів, проявів сфери і образу «Я» в професійній діяльності. Проведена арт – терапевтична техніка «Я – в професії» з учнями 11 класів дала змогу учням визначитися з цими серйозними питаннями. Тип професійної діяльності, яка реалізується, має збігатися з особистісним і характерологічним типом. Саме тому 35% випускників виявили бажання пройти індивідуальне тестування за методикою Подмазіна «Ідентифікація типів акцентуацій характеру».

Корекційна робота

З метою розвитку дитячих здібностей, прискорення адаптації, зниження в окремих дітей гіперактивності, замкнутості впроваджувались інноваційні технології - арт-терапія, казкотерапія. Спектр проблем, які вирішувалися за допомогою технік арт - терапії дуже великий, а саме: внутрішні та міжособистісні конфлікти, кризові стани, травми, екзистенціальні та вікові кризи, втрати, після стресові ситуації, невротичні розлади та багато інших станів та захворювань. Ці технології активно застосовувались під час адаптаційних зустрічей з учнями 1-х, 5- х класів, індивідуальних консультацій та в роботі спеціально створеної арт - терапевтичної групи для дітей з невротичними розладами.

Психологічною службою налагоджено консультування щодо адаптації школярів до умов шкільного закладу; оптимізації розвитку дитини з урахуванням її вікових та індивідуальних особливостей; аналізу причин труднощів у родинному спілкуванні та спільного пошуку шляхів їх запобігання; особливостей виховання сина, доньки; психологічної допомоги дітям у подоланні перебільшених страхів, сором'язливості, плаксивості, дратівливості, ревнощів (коли в сім'ї не одна дитина), упертості; розумового розвитку дитини, її здібностей; труднощів в спілкуванні дитини з ровесниками; відчуття самотності; невпевненості в собі; підліткової кризи,

підліткових проблем. Основними методами роботи психолога під час консультацій є бесіда, казкотерапія, арттерапія, ігротерапія, пісочна терапія, робота з метафоричними картками.

В муніципальному колегіумі реалізовувалися програми «Дорослішай на здоров'я», «Базові навички медіатора».

Діяльність психологічної служби була спрямована на підвищення ефективності навчально-виховного процесу; своєчасне виявлення труднощів і проблем індивідуального розвитку особистості; корекцію міжособистісних стосунків усіх учасників навчально-виховного процесу; профілактику відхилень в індивідуальному розвитку і поведінці дитини, формуванню психологічної культури педагогів і батьків шляхом пропаганди психологічних знань, що сприяє встановленню доброзичливого психологічного клімату, запобіганню конфліктів і міжособистісних ускладнень у педагогічному колективі шляхом психопрофілактичної та психокорекційної роботи.

Консультативна робота

Протягом 2020 – 2021 навчального року практичним психологом надавалися консультації педагогічним працівникам, учням колегіуму та їхнім батькам. Переважна більшість запитів, які надходили до практичного психолога як з боку батьків, так і з боку педагогічних працівників, стосувалися форм поведінки учнів та емоційно – вольової сфери. Учні школи зверталися за психологічною допомогою у розв'язанні певних життєвих ситуацій. Всього було проведено 86 індивідуальних консультацій (офлайн та онлайн).